

ACC. N:R M. 15346:1-11.

Landskap: Skåne Upptecknare: O. W. Mähler, Löberöd
Härad: Frösta Berättare: " " "
Socken: Harlösa Berättarens yrke: f. d. lantbrukare
Uppteckningsår: 1960 Född år 1872 i Harlösa

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hornskedar och andra föremål av horn. s. 1-11.

Lu F 86.

22/2-60.

Skriv endast på denna sida.

Användning av Hornskedar.

Dessa kom i bruk redan i 1860 talet och av-
 löste träskedarna. Dessa träskedar voro de
 så märkta med bokstäver i hela kappet, det
 för att dom skulle ha sina bestämda ske-
 dar. Liksom "Lommekniv" som var obli-
 gatorisk för stora & små "Manufolk". Jag kom
 mer ihåg, att min moder använde dem till
 teja pudersocker med an påsar, jag kan
 ännu i förvar, både Horn & Träskeden.
 Träskedets höv och kind som var lätt att
 kolha ut var dessutom lätt att hanteras.
 Ju så länge träskedarna höll ville de
 äldre ha dem jämte Hornskedarna som
 hade den nackdelen, att dom inte diskas
 i kokande vatten som jordes dem mjuka
 gav hornsmak. Omnes var dom starka
 och flydliga med vita och märka ränder

Jär på rätt o vis användas Hornskredar
Ennen i vissa hushåll. De äro ärodda från
Mor o far och liksom bilit sig först i barnens
Ronn äro stolta liksom att äga dessa Re-
liker från hemmet.

Metallskedar.

som kom efter Trä o Hornskedar voro till
att börja med mjölka i skäften efter som
det var för mycket Tenn i dem. Sedan
blev de bättre o bättre efter som tekni-
ken gick fram. Men så är det även i dag
Bättre Bättre och ännu Bättre. Edisson
jorde först Pullar av Wax till sin Fonografer
Sedan fick han prova sig fram med 6000
procent innan han fick den rätta fördningen
o Skedarna av Metall voro liksom jätta
med Orna menter i skäften o alla mo-
deller ike, så bra att rengöra som släta

Metallskeddar

funns i olika modeller t. ex. sopps mat kaff
fe tårter skumme o.s.v. Det var i allmoges
hemmen att tjänstepersonalen hade sina eg-
na skeddar i "Bordslådan" men "Lommetekniven"
hade dom ständigt på sig. Ett gammalt utspäde
sade att man kinner drängen på sin kniv
och pigan på "Hosskälarna!"

Bengöringmedel

var i äldre tider en lags kok. D. v. s. man skes
enris kvistar som kokades i vatten silades o
kändes på flaskor. Lå slog man en kopp
av detta i tvättbaljan. Ännu längre bort
i tiden eller i tröjan på 1880 talet hade
jästerna vid gillena s. k. försning för utome
mat och rätter med sig. Dessa seder
voro bortlagda sedan jag kom till eller
här minas. Men min moder talade om

Man gjorde av eth stort Ox eller tjus horn
även Liebom att ha en hand flis på för
slipstapen för liens skärning. Boorstopp-
ning eller Fjällstern horn Bruk horn m.m.
Inköp av Hbemarketen

skedd vanligtvis på Hölby eller Löbo
marknader i Färs & Frosts h.d. Även Gårdpari-
handl. kom hem i gårdarna och sålde såsom
västgöter sk. "Knektar" med kornar & vä-
skedströkar m.m. som behöfdes för dåtid
hemslöjd. En soopsked kostade vanligtvis
3 daler, den var ju större än en matsked som
kostade två daler o.s.v. efter slötk. ja kom
slödsarb. varo ikke dyra i äldre tider än på
början på 1800 talet. Det billigaste i hornsak
er var de sk. "Pöskornen" till Blodrostopp
de voro lättast att tillverka. Det var större
mindre allt efter Fjällstets storlek eller den

den blivande borven. Nej ingen som jag
vet i min ort eller Färsk o. Faasta. De kom
norrifrån Gänge eller västergötland. Tillverk-
ningen tillgick i större skala om de skulle
lona sig för att sälja i marknader eller
handelsaffärer. Jag vet bara att det var en
gång som hade ett lite småbruk där uppe
för en häst. Han kom då alltid på vintern med
att skänka med det att han tillverkat om vint-
ren. De sade folk nu kommer "Horsugglan"
igen. För i tiden fick dom ett extra vete namn
efter deras rykte o gård eller hus. Detta var
i min barndom eller 1870-80 talet. Ja, men är
det andra Doringar med kortfälet m. m.
Ja det är sannoligen lättas på alla sätt
om som våra förfäder hade det. Det var
ju även Glasmen som bytte med Hoornes
betel. Men bäst var det för dem som hade häst.

Västgötar och Göttingar hade alltid sine med sig
dom hugg gräs till hästen i groperna utom
att fråga om lov dertill. De kom liksom fog-
len när våren skrider fram. Horn fick de från
närmaste bekanta slagtare för billigt pris.
Det finaste hornet var från 3-4 års kvigors
horn hade 3-4 årsringar som när dessa arbeten
blev så vackra. Störe horn till Aldermans-
lurar stopphorn fjälstork, kammars störe o
mindre stöder m.m. Dessa horn skulle ko-
pas mjuka så de kan formas till till ända med
ramtivityt försvinner horn lukten något.
Ja, som vi hade gått om horn i mitt hem
skulle man som barn även här försöka en
Hornmakares yrke. Att en beställare till
hornarbeten släppte själva till känner jag
inte till. Hornmakaren ville nog själv
göra det om det skulle lösa sig för honom.

Den i frågelistan omskrivna (bluen) är en
för mig obekant benämning. Vi kallade
denna hinna för Hornhinna här i Färs
& Frosta. Denna hinna lossnar när holet
hakades & flöt upp och kunde då lätt avlägs-
nas. Numera skall det blandas lite Lök i
vattnet vid koket. Vad som användes
för i tiden i stället är mig icke bekant.
Ej hållna om någon vid skepselse var
med vid koket. Men som skogsfolk väl vore
vid denna tid mycket vid skepsliga är det
troligt. Allt teer & hornaffall borde använ-
das till gödning särskilt för Blommas
var det mycket bra, innan andra gödnings-
ämnen fanns till. Ja, det var ju för att
bröja med den för en datidas Alderman.
Lusen med de många inskrivna namnen
Lopplesvar Natokidar Gafflar Hoppo Loken

Senaps- & Laps-skedar. Hammar väv-
krossar m. m. Jo, om paberikrossen var moget
kunde han ta ut 8-10 mataskedar av ett stort
Ox eller kokhorn, av den storväxte svaren samt
12-16 minuter. Till en Lur gör det ett helt h-
Fäktureren har ej så stora horn nu som
den gamla krossen. Den som arbetar i större
skala eller hade det till sitt yrke fick ha en
en stor inmemurerad gryta att koka i. Sedan
en del redskap att säga skära, fila sandpapp-
per m. m. I mindre skala en puten jerngry-
ta på tre ben att elva & koka i alla på spis-
hällen. Bjerner på grytan var så höga på en
krass tändes under i gamla tider eller 1840
talet. Först är det arbetsbänken att fästa de
olika delarna vid. Skruvskläm Press för
det ännu mjuka Hornet sedan de olika
verktygen flötsked att urholka med se-

Slåthjärn Knivars brokiga saka i flera
modeller. Sedan små och stora Prosper
Mätstickor former m. m. Ja. Det var i for-
na tider rätt så primitiva redskap att arbeta
med än nu. Skuren pressen av själva skru-
ven av Bsk. Ställningens av Fur Huggar av
Qvenbok som var ett härt trädslag. Ired-
ämnen t. o. s. Familjen kunde hjälpa till där
de kunde. Hur många dess. av de olika sla-
gen kan jag inte här uppgeva eller vil av.
Morskorvrens vora på bant av Bsk skedes och
de mindre bakerna i Horgar av Spån eller Em.
Läder vora ej på vanliga då som nu Kattur
er sig man ikke för i tiden. Efter vinterns
tråga arbete var det en upplevelse att få
höra när till Mellest. i röra Spån de dom
var bekanta. ända när på ställen att höra ny-
heter från hela länge vintern.

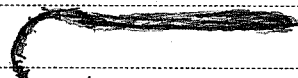
Text, när Kung Karl XV dog i Kalmar 1872. Det
gick som inte vetas norr ut för än fram på
vårsidan då västgötar & Göttinger körs ner ut
med sina för vintern tillverkade skoter. Det
var inga tidninges utom på Herrer gårdar och de
större städerna. Även gårdfarikontore sprido
nyheter, där de gick fram. De voro då väl-
serde nyhetspridare där de drog fram,
gick mat & loqi.

Press med

Skaver.

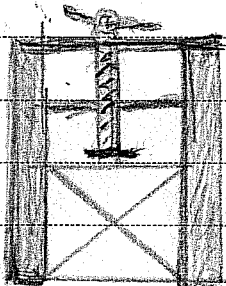
Rörket

Skivra

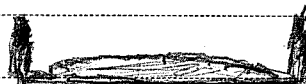
Rasp

Press

Stora säg

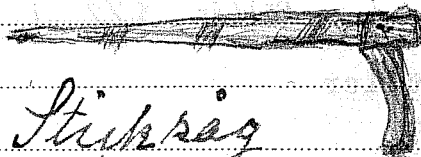
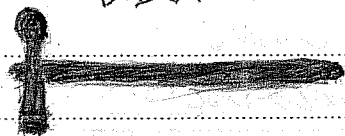

Bandkniv, Skivres puttfil.

ACC. N:R M. 15346: II.

Hammar

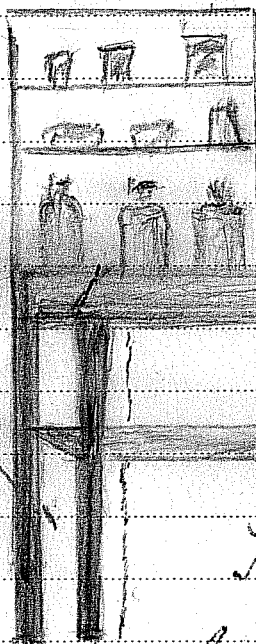
Sticksåg

Putsfil

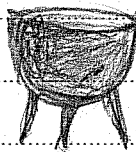

Storrasp

Boverkämningsverk
som varit i bruk i
1800-talet

Kokgryta

från början 1800

Arbetsbord med hylla och
en del verktyg. Skroostad
eller Kläm

Form av jätjärn

Vindel Glöddågg

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND